

Nähtävillä 27.2. - 31.3.2025

Iitin Anhavan tuulivoimaosayleiskaava

Kaavaselostus (luonnosvaihe) 10.2.2025

diaarinumero 109/10.02.02/2022
kaavatunnus 142-Y109A2022

Sisällysluettelo

1	Perus- ja tunnistetiedot	5
1.1	Tunnistetiedot	5
1.2	Kaavan tarkoitus	5
1.3	Kaava-alueen sijainti.....	6
1.4	Maanomistus	8
1.5	Kaavaprosessin vaiheet.....	9
1.6	Osayleiskaavan keskeinen sisältö	9
1.7	Kaava-alueen rajausta	10
1.8	Kaavan liitteet	10
1.9	Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista	11
2	Tiivistelmä hankkeen vaikutuksista	12
3	Osayleiskaavoituksen eteneminen	18
3.1	Kaavan vireilletulo ja YVA-menettely	18
3.2	Osallistuminen, vuorovaikutus ja tiedottaminen.....	18
3.3	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointiohjelma	19
3.4	Valmisteluvaihe ja YVA-selostus	19
4	Suunnittelun lähtötiedot ja tavoitteet	21
4.1	Ilmastotavoitteita	21
4.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	21
4.3	Kaavatilanne	22
4.3.1	Maakuntakaavoitus.....	22
4.3.2	Yleis- ja asemakaavat	23
4.4	Liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin	26
4.4.1	Lähialueen muut hankkeet	26
4.5	Iitin kunnan ja yleiskaavoituksen tavoitteet.....	26
4.6	Hankkeesta vastaavan tavoitteet.....	26
5	Osayleiskaavan kuvaus	27
5.1	Yleiskaavaluonnos	27
5.1.1	Osayleiskaavaluonnos.....	28
5.1.2	Osayleiskaavan merkinnät ja määräykset	29
6	Osayleiskaavan vaikutusten arviointi	31
6.1	YVA-menettely	31
6.1.1	Yleistä.....	31
6.1.2	YVA-vaihtoehdot.....	31
6.2	Yleiskaavan sisältövaatimukset ja vaikutusten arviointi.....	34
6.3	Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan	36
6.3.1	Tuulivoimaosayleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	36

6.3.2	Tuulivoimaosayleiskaavan suhde maakuntakaavaan	37
6.3.3	Tuulivoimaosayleiskaavan suhde alueen muihin yleiskaavoihin	38
6.4	Yhdyskuntarakenne ja asutus.....	38
6.4.1	Asutus, yhdyskuntarakenne ja maankäyttömuodot.....	38
6.4.2	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön	40
6.5	Maisema ja kulttuuriympäristö	40
6.5.1	Nykytila	40
6.5.2	Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön	56
6.6	Muinaisjäännökset	75
6.6.1	Nykytila	75
6.6.2	Vaikutukset muinaisjäännöksiin.....	77
6.7	Maa- ja kallioperä	77
6.7.1	Nykytila	77
6.7.2	Vaikutukset maa- ja kallioperään.....	79
6.8	Pohjavedet.....	80
6.8.1	Nykytila.....	80
6.8.2	Vaikutukset pohjavesiin	81
6.9	Pintavedet.....	84
6.9.1	Nykytila	84
6.9.2	Vaikutukset pintavesiin	85
6.10	Kasvillisuus, luontotyypit ja suojelukohteet.....	86
6.10.1	Nykytila.....	86
6.10.2	Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin	87
6.11	Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit ja muu huomionarvoinen eläimistö.....	88
6.11.1	Nykytila.....	88
6.11.2	Lähtötietoja.....	90
6.11.3	Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin ja muuhun eläimistöön	90
6.12	Linnusto	93
6.12.1	Iitin arvokkaat linnustoalueet.....	93
6.12.2	Pesimälinnusto.....	93
6.12.3	Muuttolinnusto.....	94
6.12.4	Vaikutukset linnustoon	95
6.13	Luonnonvarat.....	101
6.13.1	Vaikutukset luonnonvaroihin	101
6.14	Melu	103
6.14.1	Nykytila.....	103
6.14.2	Lähtötiedot	103
6.14.3	Tuulivoimalat	104
6.14.4	Meluvaikutukset	104
6.15	Välke.....	106
6.15.1	Nykytila.....	106
6.15.2	Laskennallisen välkemallinnuksen lähtötiedot	106
6.15.3	Välkevaikutukset	107
6.16	Ilmasto	108

6.16.1	Nykytila.....	108
6.16.2	Kunnalliset ja maakunnalliset päästötavoitteet	109
6.16.3	Ilmastonmuutos ja siihen sopeutuminen	109
6.16.4	Vaikutusten tarkastelu.....	111
6.16.5	Tuulivoimahankkeen elinkaaren vaiheet.....	111
6.16.6	Vaikutukset ilmastoon	112
6.16.7	Hiilivarasto ja hiilinielu	113
6.16.8	Hiilijalanjälki.....	114
6.16.9	Hankkeen päästökerroin ja hiilikädenjälki	115
6.17	Ilmanlaatu	116
6.17.1	Nykytila.....	116
6.17.2	Vaikutukset.....	117
6.18	Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys	119
6.18.1	Nykytila.....	119
6.18.2	Lähtötiedot	119
6.18.3	Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen	119
6.19	Vaikutukset matkailuun ja muihin elinkeinoin.....	122
6.19.1	Matkailun nykytila.....	122
6.19.2	Matkailun ja tuulivoiman esimerkkejä muualta	123
6.19.3	Tuulivoimahankkeen vaikutukset matkailuun.....	123
6.20	Kaavan taloudelliset vaikutukset.....	124
6.20.1	Nykytila.....	124
6.20.2	Taloudelliset vaikutukset	125
6.21	Liikenne	126
6.21.1	Nykytila.....	126
6.21.2	Vaikutukset liikenteeseen.....	126
6.21.3	Vaikutusten arviointi	131
6.22	Turvallisuus, säätutkat ja viestintäyhteydet	131
6.22.1	Nykytila.....	131
6.22.2	Vaikutukset turvallisuuteen, säätutkiin ja viestintäyhteyksiin	131
6.22.3	Haitallisten vaikutusten lieventäminen	134
7	Tuulivoimapuiston tekninen kuvaus	135
7.1	Tuulivoimapuisto	135
7.2	Sähkönsiirto ja verkkoliityntä	137
7.3	Rakentaminen ja käyttöikä.....	138
7.4	Huolto ja ylläpito	139
7.5	Käytöstä poisto	139
8	Toteutus	141
8.1	Toteutuksen ajoitus.....	141
8.2	Toteutusta ohjaavat suunnitelmat.....	141
8.3	Toteutuksen seuranta ja luvitus	141
8.4	Muut mahdollisesti tarvittavat luvat.....	142
8.5	Ehdotus ympäristövaikutuksen seurantaohjelmaksi	144

8.6	Ympäristöriskeihin ja poikkeustilanteisiin varautuminen	145
9	Yhteystiedot	147
10	Lähteet	148

1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

Kunta:	Iitti
Kaavan nimi:	Anhavan tuulivoimaosayleiskaava
Kaavan laatija:	ONE Architects Oy Tuomas Seppänen, arkkitehti SAFA, FISE kaavanlaatija YKS 431
Vireilletulo:	28.6.2022

1.2 Kaavan tarkoitus

Solarwind Finland Oy suunnittelee Iittiin Anhavan alueelle tuulivoimapuistoa. Kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa enintään viiden tuulivoimalan alue, sekä niihin liittyvä sähköasema, akkuvastasto ja huoltotiet sekä alueen sisäinen maakaapelointi. Kaava-alueelle tutkitaan myös aurinkovoiman rakentamista, mutta se on erillinen hanke.

Tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelun tavoitteena on toteuttaa tuulivoimapuiston rakentaminen luonnonympäristön ominaispiirteet ja ympäristövaikutukset huomioon ottaen, sekä lieventää rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Lisäksi yleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä kaavaprosessin kuluessa muodostuvat tavoitteet.

Osayleiskaava tehdään rakentamista ohjaavana, Alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisena, jolloin tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää tuulivoimaosayleiskaavan perusteella. Osayleiskaavan laatii konsultti (ONE Architects Oy) kunnan kaavoituksen ja teknisen suunnittelun ohjaamana. Yleiskaavan hyväksyy Iitin kunnanvaltuusto.

Suunnittelualue on lähes kokonaan yksityisessä omistuksessa. Maanvuokrasopimuksia tehdään hankkeen edetessä tarpeen mukaan lisää siltä osin kuin ne tulevat sisältymään suunniteltuun hankealueeseen. Kaikille hankealueen maanomistajille tarjotaan sopimusta.

Hankkeesta tehdään YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi samaan aikaan, kun alueelle laaditaan kaavaa. Vaikka ympäristövaikutusten arviointi toteutetaan samanaikaisesti kaavan laatimisen kanssa, osayleiskaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) toteutetaan erillisinä prosesseina.

YVA-selostus ja osayleiskaavan selostus on laadittu samanaikaisesti ja osayleiskaavan vaikutusten kuvauksessa ja -arvioinnissa on referoitu myös sähkönsiirron vaihtoehtoja. Kaava-alueen ulkopuoliset sähkönsiirtoreitit eivät kuulu kaava-alueeseen, mutta sen osalta arvioidaan aiheutuvia vaikutuksia.

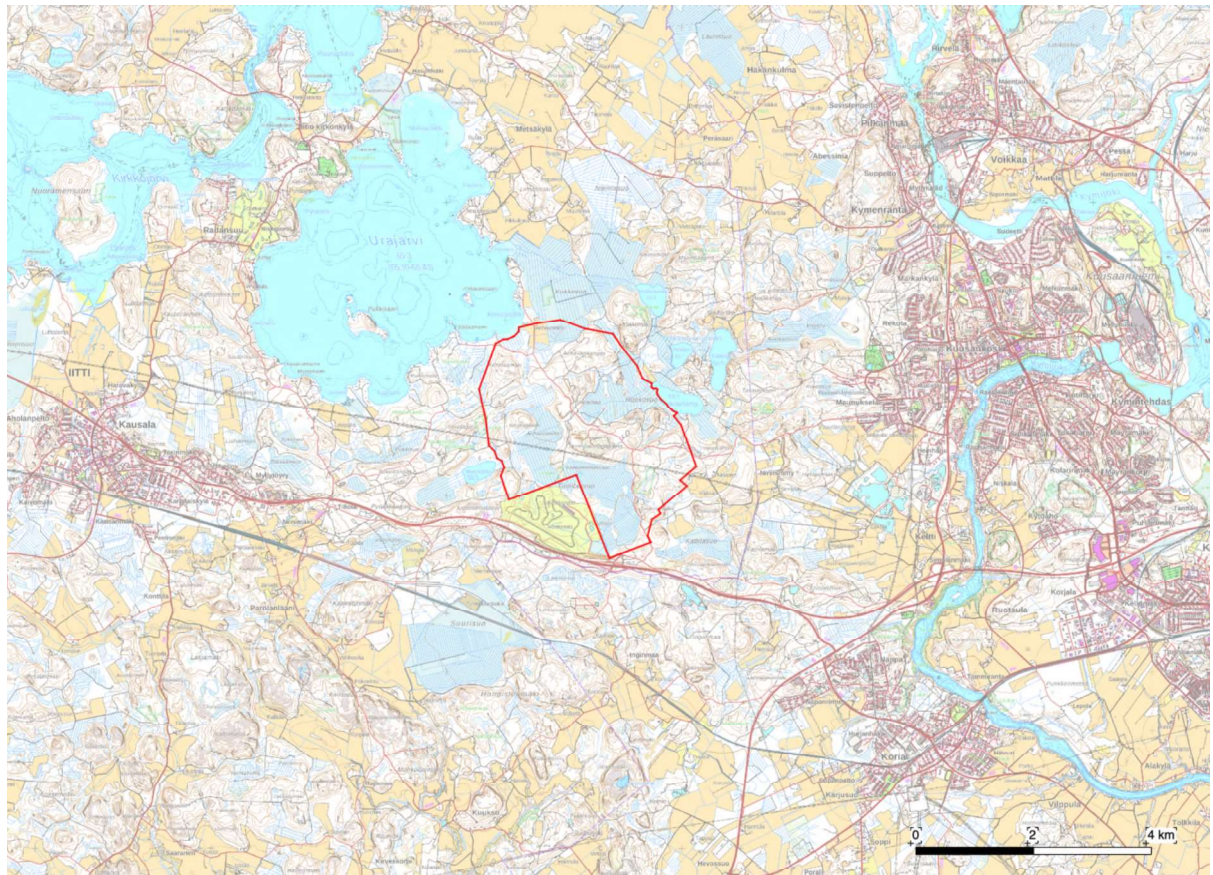
Osayleiskaavan luonnoksessa esitetään yksi kaavallinen ratkaisu. YVA:ssa vaihtoehtoja on kaksi. Kaavaa laadittaessa on päädytty esittämään yksi ratkaisu, jonka on todettu huomioivan alueen ja sen ympäristön olosuhteet sekä asetetut tavoitteet paremmin. Yhtä ratkaisua tukee lisäksi hankkeen suhteellisen pieni koko, jonka toteuttaminen ei mahdollista useaa eri toteutusvaihtoehtoa.

Kaavoitusmenettely on tavoitteena saada päätökseen alkuvuoden 2025 aikana.

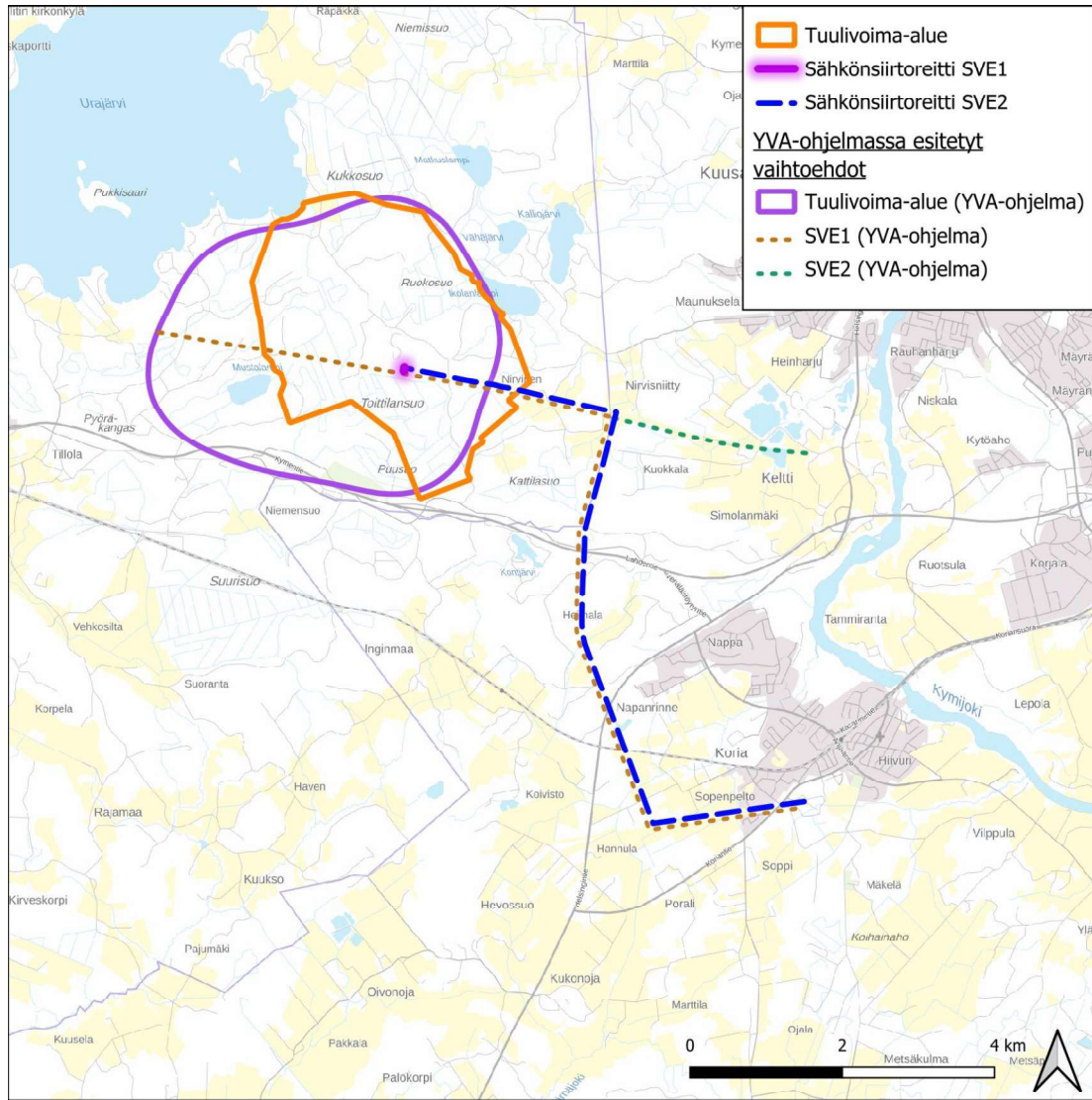
1.3 Kaava-alueen sijainti

Kaavoitettava alue sijoittuu Iittiin Kausalan kuntakeskuksesta 3,7 kilometriä itään. Alue sijaitsee Iitin Urajärven kaakkoispuolella, mutta sijoittuu suurimmaksi osaksi Valtatie 12 pohjoispuoliselle alueelle. Kaavarajaus ulottuu Urajärven rantaan asti. Hankealue sijaitsee aivan ensimmäisen Salpausselän pohjoispuolella, ja alueen pinnanmuodot ovat varsin vaihtelevat.

Hankealue on voimakkaasti ihmisen muokkaamaa. Alue on suurimmaksi osaksi rakentamatonta, metsätalouskäytössä olevaa kumpuilevaa kangasmetsää ja ojitettua suota, mutta hankealueen sisällä on myös KymiRing -moottorirata, kaksi maisemointivaiheessa olevaa maa-ainestenottoaluetta, ampumarata, useita teitä ja kuntopolkuja, ja yksittäisiä rakennuksia, kuten Anhavan ulkoilumaja. Alueen pohjoislaidalla on kaksi osittain alueen sisälle sijoittuvaa peltolohkoa. Alueen keskellä kulkee itä-länsisuuntainen Fingridin voimajohto.

Kuva 1-1 Kaava-alueen sijainti

Tulostettu 10/10/2024, EK.
Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Kuva 1-2 Hankkeen sähkönsiirtoreittien vaihtoehdot (kuva WSP)

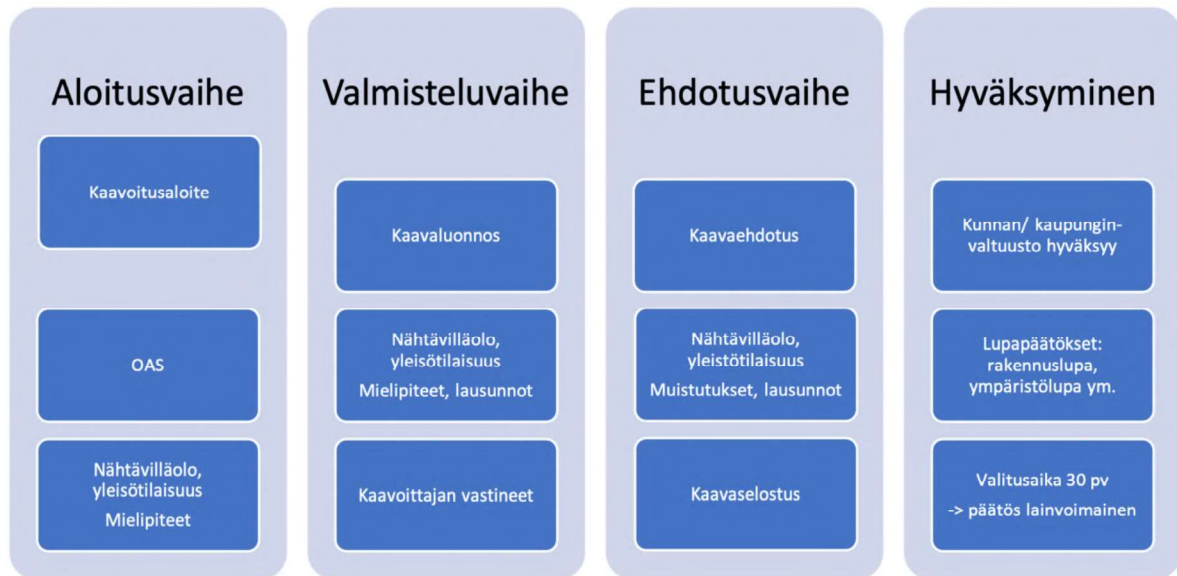

Kuva 1-3 Kaava-alueen sijainti opaskartalla

1.4 Maanomistus

Suunnitellut tuulivoimalat ja sähkönsiirtoreitit sijoittuvat osin yksityisten ja osin kunnan omistamille maille. Hankkeesta vastaava sopii maan käytöstä ja vuokrauksesta alueiden omistajien kanssa. Sopimukset eivät liity kaavaprosessiin.

1.5 Kaavaprosessin vaiheet

Kuva 1-3 Kaavoitusmenettely (Lähde: Tuulivoiman yleisopas, ELY-keskus)

1.6 Osayleiskaavan keskeinen sisältö

Osayleiskaava-alueen pinta-ala on noin 880 hehtaaria. Yleiskaava mahdollistaa yhteensä viiden tuulivoimalan rakentamisen.

Yleiskaava-alue on merkitty suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jonne saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille sekä niitä varten huoltoteitä, teknisiä verkostoja ja kokoonpanoalueita. Yleiskaavassa on esitetty tuulivoimaloiden suurin sallittu maksimikorkeus sekä tuulivoimaloiden enimmäismäärä koko kaava-alueella. Yleiskaavassa ei oteta kantaa tuulivoimaloiden yksityiskohtaisempiin teknisiin ratkaisuihin, kuten voimalatehisiin. Kaavamerkinnöin ja -määräyksin on varmistettu alueelta havaittujen luontoarvojen sekä muinaisjäännösten huomioon ottaminen tuulivoimapuiston rakentamisessa. Uudet tielinjat on merkitty kaavakartalle katkoviivalla. Tuulivoimaloiden sähkönsiirtoon käytettävät maakaapelit kulkevat tielinjojen vieressä. Maakaapelien linjaus on ohjeellinen, mutta niiden tulee olla mahdollisuuksien mukaan samassa maastokäytävässä viereen osoitetun tielinjan kanssa.

Lähimmät yksittäiset vakituisesti asutut kiinteistöt sekä vapaa-ajan kiinteistöt sijaitsevat vähintään kilometrin etäisyydellä lähimmästä tuulivoimaloista.

Kaavakartalla ja -määräyksissä on osoitettu kaava-alueen tärkeät luontokohteet. Voimaloiden sijoittamisessa on huomioitu kaava-alueella ja sen ulkopuolella sijaitsevat luontokohteet, sekä rautatie ja maantiet.

Osayleiskaava-alueella sijaitsee kaksi entuudestaan tunnettua muinaisjäännöstä sekä arkeologisessa inventoinnissa löydettiin kaava-alueelta neljä uutta arkeologista kohdetta. Yksi uusista kohteista on muu kulttuuriperintökohde, historiallisen ajan vesimylly, ja loput ovat tervahautoja. Entuudestaan tunnetut kohteet ovat maarakenne sekä röykkiö.

1.7 Kaava-alueen rajaus

Kaava-alueen rajaus on muodostettu melumallinnuksen pohjalta määriteltyyn etäisyyteen suunnitelluista tuulivoimaloiden paikoista. Kaava-alue on rajattu siten, että ohjearvon 40 dB ylittävä melualue on määritelty kaava-alueeksi.

Tuulivoimalat sijoittuvat siten, että ne sijaitsevat riittävän etäisyyden päässä asuin- ja vapaa-ajanrakennuksista, jotta tuulivoimalat aiheuttaisivat mahdollisimman vähän haittaa asukkaille. Voimaloiden sijainnit määritettiin YVA-selostusvaiheessa tehtyjen selvitysten ja YVA-ohjelmavaiheessa saadun palautteen perusteella. Lähimmillään voimalat ovat n 1 km vapaa-ajan rakennuksesta (pohjoisin voimala).

1.8 Kaavan liitteet

Liite 1, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Liite 2, Tiivistelmä valmisteluaineistoon annetusta palautteesta sekä vastineet

Liite 3, Yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta antaman perustellun päätelmän huomioiminen kaavoituksessa

Liite 4, Havainnekuvat ja näkemäalueanalyysit

Liite 5, Arkeologisen inventoinnin raportti

Liite 6, Pohjavesiselvitys – toimitettu vain viranomaisille

Liite 7, Luontoselvitykset

- Liito-oravaselvitys
- Lepakkoselvitys
- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
- Viitasammakkoselvitys
- Kirjoverkkoperhosselvitys

Liite 8, Saukkoselvitys

Liite 9, Lumijälkiselvitys

Liite 10, Linnustoselvitykset

- Pöllöselvitys
- Kevätmuuttoselvitys
- Syysmuuttoselvitys
- Pesimälinnustoselvitys
- Päiväpetolintuselvitys

Liite 11, Salattu linnustoselvitys – toimitettu vain viranomaisille

Liite 12, Vaikutusten arviointi salassa pidettävän lajiston osalta – toimitettu vain viranomaisille

Liite 13, Melu- ja väikeselvitys

Liite 14, Asukaskyselyn raportti

1.9 Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

Iitti Anhavan tuulivoimahanke, ympäristövaikutusten arviointiselostus. WSP Finland Oy

Perusteltu päätelmä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

2 Tiivistelmä hankkeen vaikutuksista

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön (6.4)

Iitin kunta siirtyi Kymenlaaksosta Päijät-Hämeen maakuntaan vuoden 2021 alusta. Iitin kunnan osalta ovat voimassa Kymenlaakson vaihemaakuntakaavat:

- Energiamaakuntakaava on vahvistettu Ympäristöministeriössä 10.4.2014
- Vaihemaakuntakaava *Kauppa- ja merialue* on vahvistettu Ympäristöministeriössä 26.11.2014
- Vaihemaakuntakaava *Maaseutu ja luonto* on hyväksytty maakuntavaltuustossa 8.6.2009
- Vaihemaakuntakaava *Taajamat ja niiden ympäristöt* on vahvistettu Ympäristöministeriössä 28.5.2008 ja 18.1.2010.

Hankealue sijaitsee pääosin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella. Lisäksi hankealueelle on osoitettu erityisalue (Tillolan moottoriurheilun tapahtumakeskus), tuulivoiman tuotantoon soveltuva alue (tv 1), tärkeä pohjavesialue, tärkeä geologinen muodostuma, muinaismuistokohde, pääsähkolinja ja ylimaakunnallinen patikointireitti. Osayleiskaava-alue rajautuu eteläosastaan kaksiajorataiseen valta-, kanta- tai seututiehen, johon on osoitettu eritasoliittymä (suunniteltu).

Hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole vireillä olevia yleis- tai asemakaavoja.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön (6.5)

Hankealue pääosin talousmetsää ja maisemakuva on sulkeutunut. Hankealueen lähistöllä on muutamia peltoalueita, mm. Kattilapellot, Heikinpellot, Metsälän pellot sekä Anhavaisen pellot.

Näkymäalueanalyysien avulla on saatu yleiskuva siitä mille alueille ja missä määrin voimat voivat näkyä, kun huomioidaan maastonmuodot ja kasvillisuus. Maiseman vaikutusalueeksi on hankkeessa määritelty välitön vaikutusalue (0–2 km), lähivaikutusalue (2–5 km), ulompi vaikutusalue (5–10 km), kaukovaikutusalue (10–20 km) sekä teoreettinen maksiminäkyvyysalue (20–35 km).

Kaavan toteuttaminen aiheuttaa voimakkaita muutoksia alueen sisäiseen maisemakuvaan. Voimat ovat maiseman hallitsevia elementtejä näkyessään ja vaikuttavat maiseman kokemiseen visuaalisen vaikutuksen lisäksi myös äänen ja varjostuksen kautta. Kaavaratkaisu edellyttää uusien teiden rakentamista.

Lähialueilla (2–5 km) tuulivoimat voivat olla hallitsevia maisemakuvassa. Tuulivoimaloiden kokemiseen vaikuttavat etäisyyden lisäksi merkittävästi maisematilan ominaisuudet, kuten maaston, kasvillisuuden ja rakennusten aiheuttamat näkymäesteet ja tarkastelupisteen suhde näihin.

Ulommalla vaikutusalueella (5–10 km) tuulivoimat alkavat sulautua osaksi maisemaa, mutta ovat edelleen suuressa roolissa sekä saattavat kilpailla ja olla ristiriidassa maiseman muiden elementtien kanssa. Hankkeen vaikutus on koettavissa etenkin viljely- ja vesistömaisemissa. Asutukseen kohdistuva vaikutus on lievempi kuin lähialueen vyöhykkeellä, sillä voimaloiden koko näyttäytyy etäisyyden vuoksi pienempinä.

Kaukoalueella (10–20 km) tuulivoimat erottuvat olosuhteista riippuen horisontissa vielä melko hyvin, mutta eivät enää juurikaan määrittele maisemakuvaa. Näkyvyysalueella ei ole muita tuulipuistoja, joten yhteisvaikutuksia ei synny. Kaukoalueella sijaitsee useita maiseman ja kulttuuriympäristön arvo-kohteita, mutta voimat eivät näy laajasti alueilla.

Kaavan vaikutuksista ympäristöönä maisemalliset vaikutukset ovat selkeimmin havaittavia. Voimat muuttavat näkymäalueellaan ympäristökuvaa koko elinkaarensa ajan.

Vaikutukset muinaisjäänöksiin (6.6)

Osayleiskaava-alueella sijaitsee kaksi entuudestaan tunnettua muinaisjäänöstä sekä arkeologisessa inventoinnissa löydettiin osayleiskaava-alueelta neljä uutta arkeologista kohdetta. Yksi uusista kohteista on muu kulttuuriperintökohde, historiallisen ajan vesimylly, ja loput ovat tervahautoja. Entuudestaan tunnetut kohteet ovat maarakenne sekä röykkiö.

Tuuli- ja aurinkovoimalapuiston mahdolliset vaikutukset muinaisjäänöksiin kohdistuvat etenkin rakentamisvaiheeseen, jolloin haittoja voi syntyä tilanteessa, jossa muinaismuisto jää rakenteiden tai rakennustöiden alle, tai niiden välittömälle vaikutusalueelle. Muinaisjäänösinventoinnin tulokset on huomioitu tuulivoimaloiden, osayleiskaava-alueen sisäisen sähkösiirron sekä huoltoteiden sijoittelussa. Kaavassa annetaan määräyksiä muinaisjäänösten säilyttämisestä. Kaavalla ei aiheuteta vahinkoja muinaisjäänöksille, eikä hankkeessa tuhoudu muinaisjäänöksiä.

Vaikutukset maa- ja kallioperään ja luonnonvaroihin (6.7)

Osayleiskaava-alueen maanpinnan topografia on vaihtelevaa ja maanpinnankorkeus vaihtelee välillä +67...+104. Osayleiskaava-alueen kallioperä koostuu viborgiitista. Osayleiskaava-alueen kallioiden reunamat ovat moreenia. Alueella sijaitsee useampia ojitettuja sara- ja rahkaturvesoita. Osayleiskaava-alueen keskiosassa sijaitsee harjumuodostuma, jossa on lajittunutta hiekkaa. Sähkönsiirtoreitin SVE2 alueella esiintyy em. mainittujen maalajien lisäksi myös savea. Happamien sulfaattimaiden esiintyminen on epätodennäköistä.

Osa Saunakankaan valtakunnallisesti arvokkaasta (arvoluokkaa 3) reunamoreenimuodostumasta sijaitsee osayleiskaava-alueen kaakkoisosassa.

Osayleiskaava-alueelle tai sähkönsiirtoreittien varrelle ei sijoitu pilaantuneita tai mahdollisesti pilaantuneita kohteita. Sähkönsiirtoreitin SVE2 läheisyyteen (noin 100 m) sijoittuu yksi pilaantunut tai mahdollisesti pilaantunut kohde.

Hankkeen toteuttamisen vaikutusten merkittävyys alueen maa- ja kallioperään on arvioitu suureksi kielteiseksi, sillä osayleiskaava-alueella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas reunamoreenimuodostuma.

Sähkönsiirtoreitillä SVE1 ei arvioida olevan muutosta alueen maa- ja kallioperään. Sähkönsiirtoreitin SVE2 vaikutuksen merkittävyys alueen maa- ja kallioperään arvioitiin olevan vähäisen kielteinen.

Pohjavesivaikutukset (6.8)

Ruokosuon (0514203) ja Tillolan (0514202) pohjavesialueet ovat vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita (luokka 1). Lisäksi hankealueella sijaitsee Miehonkankaan pohjavesialue (0514253), joka on muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue (luokka 2E).

Hankealue kattaa lähes koko Ruokosuon pohjavesialueen, lukuun ottamatta aivan pohjavesialueen pohjoisinta osaa. Hankealue sijoittuu osaltaan Tillolan pohjavesialueelle, kattaen pohjavesialueen koillis-/itäosan. Miehonkankaan osalta hankealue ulottuu pohjavesialueen keskiosasta pohjoiseen. Hankealueen sisällä on määritelty erikseen tuulivoimaloiden pohjavesivaikutusten selvitysalueet, joita on kolme kappaletta.

Suunniteltujen tuulivoimaloiden pohjavesivaikutukset vaihtelevat selvitysalueittain. Tarkastellulla alueella sijaitsee kaksi vedenottamo, yksi yksityinen talousvesikaivo ja luonnontilainen lähde, jotka tulee huomioida voimaloiden ja muun rakentamisen sijoittelussa.

Osayleiskaava-alueelle rakennettavista voimaloista kolme sijaitsee 1-luokan pohjavesialueen pohjaveden muodostumisalueella paikoilla, joilta pohjavesi virtaa läheiselle vedenottamolle. Voimala T1 rakennetaan korkeammalle maastoon, jossa pohjaveden pinta on syvällä, jolloin pumppaamista ei tarvita ja myös riski pohjaveden laadulle on pienempi. Voimalat T1 ja T2 sijoittuvat entisille maa-aineksen otopaikoille, joissa pohjavedenpinta on lähellä maanpintaa, eikä suojaavia pintamaakerroksia enää ole.

Sähkönsiirtoreitti SVE1 kulkee osayleiskaava-alueella lyhyen matkan ja sijoittuu Ruokosuon pohjavesialueen pohjaveden muodostumisalueelle. Sähkönsiirtoreitti SVE2 alkaa osayleiskaava-alueella Ruokosuon pohjavesialueelta ja kulkee osayleiskaava-alueen ulkopuolella olevan Napan pohjavesialueen länsiosan poikki.

Kokonaisuudessaan hankkeen vaikutusten merkittävyys arvioidaan kohtalaiseksi kielteiseksi. Voimaloiden vähäinen määrä vähentää vaikutusten suuruutta ja pienentää myös onnettomuusriskiä. Pysyvää pohjaveden laadun heikentymistä tai pinnankorkeuden muutosta ei hankkeesta koidu. Pohjavesiin mahdollisesti päätyvä kuormitus jää paikalliseksi, lyhytaikaiseksi ja määrältään pieneksi. Lisäksi se ei ole laadultaan erityisen haitallista, koostuen lähinnä sementumaa aiheuttavasta kiintoainekuormituksesta. Mahdollista pohjaveden pinnan alentamista voidaan tarvita rakentamis- ja purkamisvaiheissa.

Sähkönsiirtoreittien SVE1 ja SVE2 vaikutusten merkittävyys pohjavesiin arvioidaan kokonaisuudessaan kohtalaiseksi kielteiseksi. Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat 1-luokan pohjavesialueelle, kuitenkin jo olemassa olevaa johtokäytävää pitkin.

Pohjavesien suojelun huomioimiseksi esitetään seuraavia suosituksia:

Tuulivoimalat sijoitetaan vähintään 300 m etäisyydelle vedenottamoilta.

Uutta rakentamista tai tiestön leventämistä ei tehdä Ruokosuon vedenottamon lähisuojavyöhykkeelle tai Ruokosuolle.

Yksityiskaivo sijaitsee ulkoilumajan pihapiirissä, joka tulee rauhoittaa tuulivoimarakentamiselta.

Uutta rakentamista ei tehdä Pukkisuon vedenottamon arvioidulle valuma-alueelle.

Voimaloiden perustustasoa korotetaan tarvittaessa siten, että voimaloiden perustusten ja pohjavedenpinnan väliin jää riittävä suojakerros.

Riskiä voimalan tornin öljyvahingossa tai tulipalossa vapautuvien sammutusvesien ja kemikaalien kulkeutumisesta pohjaveteen vähennetään voimalan konehuoneen suljetulla ja tiiviillä rakenteella. Muita suojaustoimia ovat täysin tiiviiden suojaputkien ja liitosten asentaminen voimaloiden välisten ja sähköasemalle johtavien kaapeleiden ympärille, jolla estetään mahdolliset vuodot maaperään ja pohjaveteen.

Pohjavesiriskin vähentämiseksi akkuvaraston ja sähköaseman edellyttämät muuntajat toteutetaan mahdollisimman suurilta osin öljyvapailla kuivamuuntajilla.

Akkuvaraston sekä sähköaseman maanvaraiset rakenteet suojataan bentoniittimatolla, muovikalvolla tai vastaavalla läpäisemättömällä rakenteella. Onnettomuustilanteessa mahdollisesti vapautuvat sammutusvedet tai öljyt ohjataan kokoomakaivoihin, joista ne imetään imuautolla ja viedään asianmukaiseen käsittelyyn.

Voimalat sekä akkuvarastot varustetaan etävalvonnalla sekä automaattisella sammutusjärjestelmällä, joka mahdollistaa nopean reagoinnin onnettomuuteen ja estää sen laajentumista

Pintavesivaikutukset (6.9)

Hankealue sijoittuu Kymijoen vesistöalueelle ja kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Osayleiskaava-alueella sijaitsee Kaakonlampi, joka on vesilain suojelema alle hehtaarin kokoinen pienvesi. Osayleiskaava-alueen luoteisosassa virtaa Myllyoja, joka kulkee lähes koko matkallaan alueen sisällä. Myllyojan arvioidaan PUROHELMi-aineistossa olevan voimakkaasti ihmistoiminnan muuttama ja sen suojeluarvon katsotaan olevan vähäinen. Maastoinventoinnissa havaittiin saukon

käyttävän Myllyojaa kulkureittinään. Ihmistoiminnan vaikutus Myllyojan ravinnekuormitukseen on arvioitu vähäiseksi.

Osayleiskaava-alueen soistuma-alueet ovat runsaasti ojitettuja. Osayleiskaava-alueella kulkee myös runsaasti tiestöä reunaojineen. Osayleiskaava-alueen pohjoisosan pintavedet valuvat suo-ojastoa ja Myllyojaa pitkin Urajärveen. Osayleiskaava-alueen itäosan vedet päätyvät suo-ojastoa pitkin alueen itäpuolen lampiin kulkeutuen lopulta Urajärveen. Osayleiskaava-alueen eteläosan pintavedet kulkeutuvat Kymijokeen Kaakonlamminsuon ojitusuoimastoa sekä Autionkosken ojaa ja Akanojaan pitkin.

Hankkeen vaikutukset alueen pintavesiin liittyvät rakentamisen aikaisiin väliaikaisiin vaikutuksiin ja pysyvää haittaa pintavesille ei aiheudu.

Vaikutukset luontoon (6.10 ja 6.11)

Kaava-alue on pääosin metsätalouskäytössä olevaa kumpuilevaa kangasmetsää, jossa korkeammalla sijaitsevat kallioiset kuivahkot kankaat vuorottelevat ojitettujen soiden kanssa. Suurimmaksi osaksi alueen metsät ovat havupuuvaltaisia, mutta joukossa on myös sekametsiä ja koivuvaltaisia lehtimetsiä. Alueella on runsaasti hakkuuaukeita.

Alue kuuluu laajaan Salpausselän pohjoispuoliseen soiden vyöhykkeeseen. Suot ovat pääosin ojitettuja ja metsätalouskäytössä. Alueella on useita lampi, joista Kaakonlampi on vesilain nojalla suojeltava. Muilta osin maisemaa hallitsevat kumpuilevat metsäalueet, joissa on paljon kiviä, lohkareita ja jyrkäniteitä. Suurimmaksi osaksi alueen metsät ovat havupuuvaltaisia, mutta joukossa on myös sekametsiä ja koivuvaltaisia lehtimetsiä. Alueella on runsaasti hakkuuaukeita.

Osayleiskaava-alueella sijaitsee kaksi luonnonsuojelualuetta: yksityisten mailla oleva suojelualue Tupalan luonnonsuojelualue (YSA203902) sekä määräaikainen rauhoitusalue Nuorkorven luonnonsuojelualue (MRA246564). Tupalan luonnonsuojelualue on mustikkatyyppin runsaslahopuinen kuusivaltainen sekametsä. Alueella kasvaa kuusen lisäksi mäntyä, koivua ja haapaa. Alue on liito-oravareviirin ydinaluetta ja METSO-kohde. Myös Nuorkorven luonnonsuojelualue on määräaikaisen METSO-suojelun piirissä. Alue täyttää METSO-ohjelman elinympäristökriteerit monimuotoisuudelle merkittävästä kangasmetsästä.

Hankealueella potentiaalisia luontodirektiivin liitteen II(a) tai liitteen IV(a) lajeja ovat viitasammakko, saukko, kirjoverkkoperhonen, liito-orava, suurpedot sekä osa lepakkolajeista. Osayleiskaava-alueelta on useita liito-oravahavaintoja eri vuosilta.

Osayleiskaava-alueella tai välittömässä läheisyydessä ei sijaitse kansainvälisesti tärkeitä lintualueita (Important Bird Areas – IBA), Suomelle tärkeitä lintualueita (Finnish Important Bird Areas – FINIBA) eikä maakunnallisesti tärkeitä lintualueita (MAALI). Osayleiskaava-alueella lähin FINIBA-alue, Pyhäjärvi-Peltinginselkä, sijaitsee lähimmästä voimalasta noin 4,2 km luoteeseen, joka on myös osa Pyhäjärvi (FI0406003, SAC/SPA) Natura-alueita. Suojelualueiden linnusto on pääosin vesilintuja, jotka eivät käytä maalla sijaitsevan tuulivoimahankkeen aluetta.

Kaavaratkaisu säilyttää yhtenäiset puustoiset alueet eivätkä poista lajien elinympäristöjä. Tuulivoimalat voivat kuitenkin vaikuttaa paikallisesti suurten nisäkkäiden liikkumiseen ja siten aiheuttaa reviirin muutoksia. Vaikutusten voi kuitenkin arvioida jäävän melko vähäisiksi.

Liikennevaikutukset (6.21)

Kaava-alue rajautuu eteläpuolella valtatiehen 12 noin kolmen kilometrin matkalta, ja hankealueen poikki kulkee pohjois-eteläsuuntaisesti pienempi Anhavaistentie, joka johtaa Urajärven rannalla sijaitseville loma-asunnoille. Kaavan vaikutukset liikenteeseen ajoittuvat pääasiassa rakennusvaiheeseen, jolloin hankkeen aiheuttama liikennetuotos koostuu pääasiassa tuulivoimaloiden perustusten sekä tieverkon ja asennuskenttien rakentamiseen tarvittavien maa-ainesten kuljetuksista sekä tuulivoimaloiden osien kuljetuksista. Suurimmat tuulivoimaloiden osat (torni, konehuone, lavat) kuljeteaan hankealueelle erikoiskuljetuksina. Erikoiskuljetuksilla saattaa olla hetkellisiä vaikutuksia liikenteen sujuvuuteen kuljetusreitillä vaikutusalueella. Toiminnan aikana kaavaratkaisulla on vähäisiä huoltoon liittyviä liikenteellisiä vaikutuksia.

Meluvaikutukset (6.14)

Kaava-alueen nykytilanteessa merkittävimpiä melulähteitä ovat ajoittaiset tieliikenteen äänet, moottoriradan käytöstä aiheutuvat äänet sekä pelto- ja metsänhoitotoista aiheutuvat äänet. Hankealueella tai sen läheisyydessä ei tällä hetkellä sijaitse tuulivoimaloita.

Kaavaratkaisussa tuulivoimaloiden tuottama melun keskiäänitaso on vakituisten asuntojen ja loma-asuntojen kiinteistöissä alle ohjearvotason ja pienitaajuisen melun tasot alittavat ulkoalueiden pienitaajuisen melun vertailutasot. Kaavaratkaisu ei aiheuta lähialueen asutuille kiinteistöille käytännössä havaittavissa olevaa ääntä.

Välkevaikutukset (6.15)

Kaava-alueen viiden tuulivoimalan tuottaman laskennallisen maksimivälkkeen yli 8h/a vaikutusalueella ei sijaitse asuinrakennuksia. Moottoriradan osalta vaikutukset jäävät vähäisiksi välkkeen aikaisen ajankohdan vuoksi. Välkemallinnus ei huomioi puuston peitteisyyttä, joten todellinen vaikutus jää mallinnuksen tulosta vähäisemmäksi. Mallinnus ei myöskään huomioi pilvisyyttä. Välkkeen vaikutukset asuttuihin kiinteistöihin arvioidaan maltillisiksi.

Välkkeen vaikutukset luontokohteisiin arvioidaan vähäisiksi.

Vaikutukset ilmanlaatuun (6.17)

Anhavan kaava-alueella tai sen läheisyydessä ei ole toimintoja, joista aiheutuisi nykytilanteessa merkittäviä ilmanlaatuvaikutuksia. Anhavan tuulivoimahankkeen toteutuminen aiheuttaa ilmanlaatua heikentäviä päästöjä pääosin hankkeen rakennus- ja lopetusvaiheen aikana tieliikennöinnistä sekä työmaatoiminnoista. Rakennusvaiheen kuljetusten pakokaasupäästöjen aiheuttama kasvu vuotuisen Iitin alueen tieliikenteen pakokaasupäästöjen määrään on vähäinen. Maanrakennustöistä mahdollisesti muodostuva pöly jää kaava-alueelle.

Viiden tuulivoimalan toteutuminen synnyttää kasvihuonepäästöjä ja pienentää hiilivarastoja ja -nieluja ja täten vaikuttaa ilmastoon. Kuitenkin tuulivoimahankkeen tuotettavan tuulisähkön myötä saavutetaan huomattavat päästövähennykset verrattuna tilanteeseen, mikäli vaihtoehtojen vuosituotannon määrä tuotettaisiin Suomen vuosien 2017–2021 keskimääräisellä sähköntuotantotavalla.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen (6.18)

Lähimmät yksittäiset vakituisesti asutut kiinteistöt sekä vapaa-ajan kiinteistöt sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä lähimmistä tuulivoimaloista. Kaava-alueella ja sen läheisyydessä virkistyskäyttö painottuu ulkoiluun ja retkeilyyn, luonnon tarkkailuun, sienestykseen sekä marjastukseen ja metsästykseseen. Osayleiskaava-alueen läpi kulkee kunnan ylläpitämä noin 10 km pitkä Anhavan Iatureitti ja kuntorata.

Iitin matkailullinen vetovoima pohjautuu kaava-alueella ja sen vaikutusalueella pitkälti luonto- ja ulkoiluaktiiviteetteihin. Matkailuun kohdistuvia vaikutuksia voi syntyä kaikista luontoon ja ympäristöön kohdistuvista muutoksista, jotka muuttavat paikallisia elin- ja toimintaoloja tavalla tai toisella.

Tuulivoimaloiden ei katsota vaikuttavan merkittävän haitallisesti virkistykseen tai matkailuun.

Ympäristöriskit

Tuulivoimaloissa käytetään kemiallisia aineita, kuten hydraulikkaöljyä ja jäähdytysnestettä. Häiriötilanteessa nämä voivat päätyä maaperään. Näin voi tapahtua esimerkiksi laiterikon yhteydessä tai aineita ajoneuvolla kuljetettaessa. Kaava-alueen pohjavesialueet on huomioitu osoittamalla voimaloiden paikat riittävän etäälle pohjavesialueista.

Pohja- ja pintavesiin kohdistuvat vaikutukset rajoittuvat lähinnä rakentamisvaiheen maansiirtotöihin. Raskas liikenne lisääntyy merkittävästi alueen teillä rakentamisen aikana.

Tuulivoimalan korkeuden vuoksi turbiinipalo on hankala sammuttaa. Tuulivoimalat varustetaan automaattisin palonilmaisulaittein. Pelastustoimelle on varmistettava ympärivuotinen kulkukelpoisuus tuulivoimala-alueelle voimaloille ja sähköasemalle, lisäksi voimaloille on päästävä paikan päälle huollon ja korjausten takia. Mahdollinen ympäristöriski on myös tulipalon sammuttamisen yhteydessä syntyvien sammutusvesien leviäminen, niiden kerääntyminen ja imeytyminen maaperään tai päätyminen vesistöön. Ympäristöriskin haitta on minimoitavissa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa esimerkiksi pintavesien hallinnalla.

3 Osayleiskaavoituksen eteneminen

3.1 Kaavan vireilletulo ja YVA-menettely

ABO Wind Oy on kehittänyt Anhavan tuulivoimahanketta vuodesta 2022. ABO Wind toimitti tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen Iitin kunnalle kesäkuussa 2022. Iitin kunnan hallitus hyväksyi kaavoitusaloitteen kokouksessaan 28.6.2022. Tämän jälkeen aloitettiin tuulivoimaosayleiskaavan laadinta ja ympäristövaikutusten arviointimenettely YVA. ABO Wind Oy luopui Anhavan tuulivoimahankkeesta alkuvuodesta 2024 ja hanke siirtyi Solarwind Finland Oy:lle, joka toimi samanaikaisesti Anhavan hankealueella.

Arviointimenettely perustuu lakiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017, YVA-laki). YVA-menettelyn tarkoituksena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja eri tahojen osallistumista suunnitteluun ja päätöksentekoon lisäten kansalaisten ja muiden tahojen tiedonsaantia ja vaikutusmahdollisuuksia hankkeen suunnitteluvaiheessa. YVA-menettelyn avulla pyritään ehkäisemään haitallisten ympäristövaikutusten syntyminen sekä sovittamaan yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita.

YVA-menettely toteutetaan YVA-lain (252/2017) ja valtioneuvoston asetuksen (277/2017) mukaisesti. YVA-lain 3 §:n 1. momentin mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-laissa on säädetty arviointimenettelystä, sen osapuolista, asiakirjoista sekä vaiheista. Laki edellyttää, että hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä lain mukaisessa arviointimenettelyssä ennen kuin ryhdytään ympäristövaikutusten kannalta olennaisiin toimiin. Viranomaisella ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiselle tai tehdä siihen rinnastettavaa päätöstä ennen arvioinnin loppuun saattamista.

YVA-lain (252/2017) liitteen 1 mukaan tälle hankkeelle on suoritettava YVA-menettely hankeluettelon kohdan 7e) mukaisesti: tuulivoimalahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia.

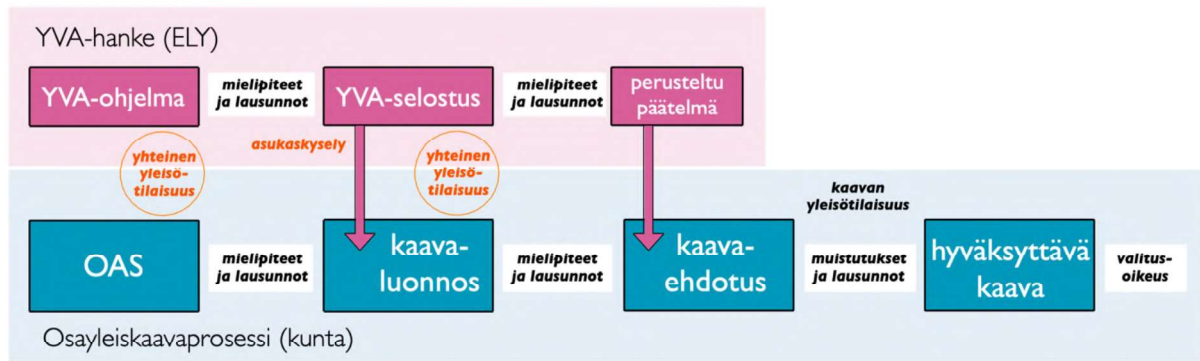
3.2 Osallistuminen, vuorovaikutus ja tiedottaminen

Osallisilla on oikeus ottaa kantaa kaavojen valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavoista mielipiteensä (Alueidenkäyttölaki 62 §). Alueidenkäyttölaki 62 § mukaan osallisia ovat kaava-alueiden ja sen vaikutusalueen maanomistajat, asukkaat, alueella toimivat yritykset ja elinkeinon harjoittajat ja työssäkäyvät eli kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaavat saattavat huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös ne viranomaiset, yhdistykset, järjestöt ja yhteisöt, jotka toimivat alueella tai joiden toimialaa kaavassa käsitellään.

Anhavan tuulivoimaosayleiskaavaa varten on laadittu alueidenkäyttölaki 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitelty kaavan laatimisessa noudatettavat osallistumis- ja vuorovaikutusmenetelmät, kerrottu kaavoituksen päätavoitteet, suunnittelun eteneminen ja alustava aikataulu sekä kuvattu kaavoituksen yhteydessä laadittavat selvitykset ja vaikutustenarviointit.

Osallisilla ja kuntalaisilla on oikeus antaa kaavasta mielipide valmisteluvaiheen aineiston ja kaavaluonnoksen nähtävillä oloaikana ja muistutus kaavaehdotuksen nähtävillä oloaikana. Kooste valmisteluvaiheen mielipiteistä ja niihin laaditut perustellut vastineet ovat tämän kaavaselostuksen liitteenä nro 2.

Kaavan vireilletulon, valmisteluvaiheen sekä ehdotusvaiheessa nähtävillä olon yhteydessä järjestetään tiedotus- ja keskustelutilaisuudet, joista tiedotetaan kuulutuksien yhteydessä. Kaavaprosessista ja YVA-menettelystä järjestettiin yhteinen yleisötilaisuus 6.3.2023.

Kuva 3-1 Yleiskaavoituksen ja YVA-menettelyn vaiheet sekä vaikutusmahdollisuudet

3.3 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettiin yhteensä 17 lausuntoa. Mielipiteitä ei annettu. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidettiin yleisesti nähtävillä 23.2. - 27.3.2023 maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti Iitin kunnankirjaston Iitti-pisteessä (Kausansaarentie 3, Kausala) ja Iitin kunnan verkkosivuilla www.iitti.fi/vireilla-olevat-kaavahankkeet. Palautetta annettiin mm. seuraavista aiheista:

- Tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin
- melun, varjostuksen ja välkkeen vaikutus asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöihin
- pohjavesivaikutukset
- haitta antenni-tv-vastaanottoon
- meluvaikutukset KymiRingin alueeseen
- voimajohtojen etäisyydet tuulivoimaloihin
- muinaisjäännösten huomiointi

Tämän hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma toimitettiin yhteysviranomaisena toimivalle Hämeen ELY-keskukselle helmikuussa 2023. ELY-keskus kuulutti hankkeesta ja YVA-ohjelman nähtävillä olosta 23.2.2023.

Arviointiohjelma oli nähtävillä 23.2.-27.3.2023 Iitti-pisteessä Iitin kunnankirjastossa, Kouvolan kaupungintalolla ja Kuusankosken kirjastossa. Lisäksi arviointiohjelma oli nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla. Hanketta ja arviointiohjelmaa esiteltiin kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa Iitin Ravilinnan ravilinnasalissa 6.3.2023. Yleisötilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etänä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 26 henkilöä ja etäyhteydellä 13 kuulijaa.

Yhteysviranomaisen pyysi arviointiohjelmasta lausunnot Iitin kunnalta ja Kouvolan kaupungilta (kunnan/kaupunginhallitus, ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaiset sekä kaavoitus/rakennusvalvonta) sekä muilta keskeisiltä viranomaisilta ja tahoilta. Arviointiohjelman nähtävillä oloaikana myös muilla tahoilla, joiden oloihin tai etuihin hanke voi vaikuttaa ja joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea, oli mahdollisuus esittää yhteysviranomaiselle mielipiteensä arviointiohjelmasta. Arviointiohjelmasta annettiin 28 lausuntoa ja 7 mielipidettä.

3.4 Valmisteluvaihe ja YVA-selostus

Kaavoituksen lähtökohtia ja tavoitteita koskeva 1. viranomaisneuvottelu (Alueidenkäyttölaki 66 § ja MRA 18 § mukainen) pidettiin 5.4.2023.